

271192 – چەكلەنگەن گىلاتىن ياكى ئىسپىرت ماددىلىرى بار دورىلارنى ياساش ياكى سېتىش ۋە دورىخانىدا خىزمەت قىلىشنىڭ ھۆكۈمى توغرىسىدا

سۇئال

مەن دورىگەر، ھازىر گېرمانىيىدە تۇرىمەن، مەن گېرمانىيىدە خىزمەت قىلىش ۋە بىلىم ئاشۇرۇش ئۈچۈن ئالى مەكتەپ ئوقۇش پۈتتۈرۈش گۇۋاھنامىسىنى ئۆزگەرتىش باسقۇچىدا تۇرۇۋاتىمەن، مەن مۇشۇ شەھەردە دورىخانىدا خىزمەت قىلىسام قانداق بولىدۇ؟ مەن ئىسپىرت ياكى چوشقىدىن چىقىرىلغان گىلاتىن ماددىسى ياكى ئىسپىرىت ئارىلاشتۇرۇلغان دورىلارنى ياساش ياكى سېتىش خىزمىتىنى قىلىمەن؟ مەن شۇنى بىلگەنلىكىم ئۈچۈن باشقا دورىلار بولسىلا مۇسۇلمانلارنى بۇ دورىنى سېتىۋالماستىكىنى تەۋسىيە قىلىمەن. بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھقا خاستۇر. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە ساھابىلىرىغا ئاللاھ تائالانىڭ رەھمەت ۋە سالاملىرى بولسۇن.

بىرىنچى:

چوشقىدىن چىقىرىلغان گىلاتىن ماددىسى ياكى ئىسپىرت ئارىلاشتۇرۇلغان ياساش ئورنىدا ئىشلەش توغرا بولمايدۇ، چۈنكى ئىسپىرت ھاراق بولۇپ، ئۇنى ئىستىمال قىلىش ۋە دورا ئورنىدا ئىشلىتىش ۋە يېمەك-ئىچمەككە ئارىلاشتۇرۇش توغرا بولمايدۇ، بەلكى ئۇنى يوقۇتۇش كېرەك.

چوشقىدىن چىقىرىلغان نەرسە پاسكىنا-نجىس بولۇپ، ئۇنىڭدىن يىراق بولۇش ۋە پاكلىنىش كېرەك، ئۇنى دورا ياكى يېمەك-ئىچمەككە ئارىلاشتۇرۇش توغرا بولمايدۇ.

ئىبنى قەييىم رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دېگەن: چەكلەنگەن-ھارام نەرسىلەر بىلەن داۋالاش ئەقىل جەھەتتىن بولسۇن ياكى شەرىئى جەھەتتىن بولسۇن يىرگىنىشلىكتۇر، شەرىئى جەھەتتىن يۇقىرىقى ھەدىس ۋە دەلىللەرنى بايان قىلىپ ئۇتتۇق، ئەقلى جەھەتتىن بولسا، ئاللاھ تائالا ئۇ نەرسىنى پاسكىنا بولغانلىقى ئۈچۈن چەكلەندى، ئاللاھ تائالا بەنى ئىسرائىلغا پاكىزە نەرسىنىمۇ ئۇلارنى جازالاش ئۈچۈن چەكلەنگەندەك، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ ئۇمىتىگە ئۇلارنى جازالاپ پاكىزە نەرسىلەرنى چەكلەندى، بۇ

توغرىدا ئاللاھ تائالا مۇنداق دېگەن: ﴿فَبِظُلْمٍ مِّنَ الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ طَيِّبَاتٍ أُحِلَّتْ لَهُمْ وَبِصَدِّهِمْ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ كَثِيرًا ۗ <http://tanzil.net/> - 4:160 تەرجىمىسى: يەھۇدىيلارنىڭ قىلغان ھەقسىزلىقلىرى (يەنى زۇلۇمى ۋە قىلغان گۇناھلىرى)،

نۇرغۇن كىشىلەرنى ئاللاھنىڭ يولىدىن (يەنى ئاللاھنىڭ دىنىغا كىرىشتىن) توسقانلىقى، چەكلەنگەن جازانى ئالغانلىقى ۋە كىشىلەرنىڭ پۇل - ماللىرىنى ناھەق يېگەنلىكى ئۈچۈن، ئۇلارغا (ئىلگىرى) ھالال قىلىنغان پاكىز نەرسىلەرنى ھارام قىلدۇق [سۈرە نىسا 160-ئايەت].

ئاللاھ تائالا بۇ ئۈممەتكە تەبىئىي پاسكىنە بولغان نەرسىلەرنى چەكلىدى. ئۇ نەرسىنىڭ مۇسۇلمانلار ئۈچۈن چەكلىنىشى: ئۇلارنى ھىمايە قىلىش ۋە ئۇنى ئىستىمال قىلىشتىن ساقلاش ئۈچۈندۇر، چەكلەنگەن نەرسىلەر بىلەن تۈرلۈك كېسەللىكلەرگە شىپالىق ئىزدەش مۇناسىپ ئەمەس، چۈنكى چەكلەنگەن نەرسە بىلەن كېسەلنىڭ تەسىرىنى يوق قىلغىلى بولىمۇ، لېكىن ئۇ ئۆزىنىڭ پاسكىنلىق كۈچى بىلەن قەلبىدە ئۇنىڭدىن كاتتا بولغان كېسەلنى قالدۇرىدۇ، ئۇنىڭ بىلەن داۋالانغۇچى قەلبىنى كېسەل قىلىپ، بەدەننىڭ كېسەللىكىنى يوق قىلىشتا تىرىشقان بولىدۇ.

يەنە: پاسكىن نەرسىلەرنى چەكلەش ئۇنىڭدىن ھەرقانداق يول بىلەن يىراق بولۇشنى تەلەپ قىلىدۇ، ئۇنى دورا ئورنىدا ئىشلىتىش بولسا، ئۇنى ئىستىمال قىلىش ۋە ئۇنىڭغا رىغبەتلىنىش ۋە ئارىلىشىشقا قىزىقتۇرۇش بولۇپ، بۇ شەرىئەتنىڭ مەقسىتىگە خىلاپ. شۇنىڭدەك: شەرىئەتتە بايان قىلغاندەك ئۇ بىر كېسەللىك، شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇنى دورا قىلىشقا بولمايدۇ.

يەنە: ئۇ پاسكىن تەبىئەت بىلەن پاسكىن روھىيەتنى پەيدا قىلىدۇ، چۈنكى تەبىئەت دورىنىڭ كەيپىياتىدىن ئوچۇق تەسىرگە ئۇچرايدۇ، ئەگەر دورا پاسكىن نەرسىدىن بولغان بولسا تەبىئەت ئۇنىڭدىن پاسكىنلىقنى قوبۇل قىلىدۇ، ئەگەر دورىنىڭ ئۆزى پاسكىن بولسا ئۇ ۋاقىتتا قانداق بولۇپ كېتىدۇ؟ شۇڭا ئاللاھ تائالا نەپسىنىڭ پاسكىن نەرسىنىڭ ئۆزىنى ۋە سۈپىتىنى قوبۇل قىلىدىغانلىقى ئۈچۈن بەندىلىرىگە پاسكىن يېمەك - ئىچمەك ۋە كىيىملەرنى ئىستىمال قىلىشتىن چەكلىدى، "زادىل مىئاد" 4-توم 141-بەت.

دائىمىي كومىتېت پەتىۋاسى 22-توم 106-بەتتە مۇنداق بايان قىلىنغان: ئىسپىرت ياكى ھاراقىتىن پايدىلىنىشنىڭ ھۆكۈمى قانداق؟ يەنى: ئۇنى ئۆي جاھازىلىرىغا سۈركەش، داۋالاش، يېقىلغۇ، تازىلىق، ئەتىر، تازىلىق قاتارلىقلار ئىشلاردا ئىستىمال قىلىش ۋە ئۇنى ئۆزگەرتىپ سىركە قىلىشنىڭ ھۆكۈمى قانداق بولىدۇ؟.

جاۋاب: كۆپ ئېچىمە مەس قىلىدىغان نەرسە ھاراق بولۇپ، ئۇنىڭ ئېزىمۇ ۋە كۆپىمۇ ئوخشاش، ئۇ ئىسپىرت دەپ ئاتالسىۇن ياكى باشقا ئىسىمدا ئاتالسىۇن ئوخشاش، ئۇنى تۈكۈۋېتىش كېرەك، ساقلاپ قويۇش، ئۇنىڭدىن تازىلىق، پاكىزلىق، يېقىلغۇ ياكى ئەتىرگە ئارىلاشتۇرۇش ياكى سىركىگە ئۆزگەرتىش ياكى باشقا تەرەپلەردىن پايدىلىنىش چەكلىنىدۇ.

ئەمما كۆپ ئېچىمە مەس قىلمايدىغان بولسا، ئۇ ھاراق ھېسابلىنىدۇ، ئۇنى ئەتىرگە ئارىلاشتۇرۇش، جاراھەتلەرنى تازىلاش قاتارلىق ئىشلارغا ئىشلەتسە بولىدۇ.

ئابدۇللاھ بىن قۇئۇد... ئابدۇللاھ بىن غۇدەييەن... ئابدۇراززاق ئەفىفى، ئابدۇلئەزىز ئىبنى ئابدۇللاھ ئىبنى باز. تۈگىدى.

ئىككىنچى:

ئەگەر قايسى بىر ئورۇن دورىغا ئىسپىرت ياكى چەكلەنگەن گىلاتىن ئارىلاشتۇرىدىكەن، بىز يۇقىرىدا بايان قىلغاندەك ئۇلار گۇناھكار بولىدۇ، ئاندىن دورىغا قارىلىدۇ، ئۇنىڭدىن كۆپرەك ئىستىمال قىلسا مەس قىلمىغۇدەك دەرىجىدە، ئۇنىڭغا قېتىلغان نەرسىنىڭ نىسبىتى ئاز بولسا، ياكى قېتىلغان نەرسىنىڭ تەمى، رەڭگى ۋە پۇرىقىدا ھېچ قانداق تەسىرى بولمىسا، ئۇنى ئىستىمال قىلىش ۋە دورا قىلىش توغرا بولىدۇ.

دائىمىي كومىتېت پەتىۋاسى 22-توم 297-بەتتە مۇنداق بايان قىلىنغان: ھازىر بازارلاردا ئاز مىقداردا ئىسپىرت ئارىلاشتۇرۇلغان تاتلىق-تۈرۈملەر ۋە دورىلار سېتىلىۋاتىدۇ، بۇنى ئېلىپ ئىستىمال قىلىش توغرا بولامدۇ؟ بىلىشىمىزچە ئىنسان بۇ تاتلىق-تۈرۈملەردىن گەرچە تويغۇدەك يېسىمۇ ھەرگىز مەس قىلىش دەرىجىسىگە ئېلىپ بارمايدۇ.

جاۋاب: ئەگەر تاتلىق-تۈرۈم ياكى دورىلارنىڭ تەركىبىدە ئاز مىقداردا ئىسپىرت ماددىسى بولۇپ قالسا، ئۇنىڭدىن كۆپرەك يەپ-ئىچسە مەس قىلمىسا، ئۇنى ئىستىمال قىلىش ۋە سېتىش توغرا بولىدۇ، چۈنكى ئۇنىڭ تەمى، رەڭگى ۋە پۇرىقىدا ئىسپىرتنىڭ تەسىرى بولمايدۇ، ئۇ پاكىزە، دۇرۇس نەرسىگە ئۆزگەرگەن بولىدۇ، ئەمما مۇسۇلماننىڭ ئۇنداق نەرسىنى تەييار قىلىشى، مۇسۇلمانلارنىڭ يىمەكلىكىگە قويۇشى ۋە ئۇنىڭغا ياردەملىشىشى توغرا بولمايدۇ.

ئۈچىنچى:

ئاز مىقداردا ئىسپىرت ياكى چەكلەنگەن گىلاتىن ماددىسى ئارىلاشتۇرۇلغان دورىلارنى سېتىش توغرا بولىدۇ.

ئىسلام پىقھى ئاكادېمىيىسى، ئىسلام دۇنياسى پەتىۋا ھەيئىتى قارار چىقىرىپ، ئاز مىقداردا ئىسپىرت ماددىسى ئارىلاشتۇرۇلغان دورىلارنى ئىستىمال قىلىشنى توغرا بولىدۇ دەپ قارار چىقارغان، شۇنداقىمۇ شۈبھىلىك نەرسىلەردىن يىراق بولۇشقا ھېرىس بولۇپ، دورىلارغا ئىسپىرت ماددىسىنى ئارىلاشتۇرماستىن ياخشى دەپ قارىغان.

ئىسلام كونپىرانىسىغا تەۋە بولغان ئىسلام پىقھى ئاكادېمىيىسىنىڭ 23-نومۇرلۇق قارارى 11-توم 3-بەتتە، ۋاشىنگتوندىكى ئىسلام ئاقىلمەنلىرى خەلقئارالىق ئىستىتۇتنىڭ سوتاللىرى بىلەن مۇنداق قارار ماقۇللانغان:

ئون ئىككىنچى سوئال: بۇ يەردە نۇرغۇن دورىلار 0.01% پىرسەنتتىن 25% پىرسەنتكىچە ئوخشىمىغان دەرىجىدە ئىسپىرتنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ، بۇ دورىلارنىڭ كۆپ قىسمى زۇكام دورىسى، ھۆتەل دورىسى ۋە كاناي ياللۇغى ۋە باشقا موھىم كىسەللەر دورىلىرىدىن ئىبارەت، ئىسپىرت ئارىلاشتۇرۇلغان بۇ دورىلار مۇشۇ ساھەدىكى دورىلارنىڭ 95% پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ، ئىسپىرت ماددىسىدىن خالى بولغان دورىلارنى تېپىش بەك قېيىن ياكى يوق دىيەرلىك، شۇنىڭ ئۈچۈن مۇشۇ دورىلارنى ئىشلىتىشنىڭ ھۆكۈمى قانداق بولىدۇ؟.

جاۋاب: مۇسۇلمان بىمار ئۈچۈن ئىسپىرتتىن خالى دورا تېپىلمىغاندا، ئىشەنچلىك، تەجرىبىلىك دوختۇرنىڭ كۆرسەتمىسى بويىچە ئىسپىرت ئارىلاشتۇرۇلغان دورىلارنى ئىستىمال قىلىشى توغرا بولىدۇ. ئاكادېمىيە ژۇرنىلى 3-پەسىل، 3-سان 1087-بەت.

ئىسلام دۇنيا ئىتتىپاقىغا تەۋە ئىسلام پىقھى ئاكادېمىيىسى قارارىدا: ئىشەنچلىك دوختۇرنىڭ كۆرسەتمىسى بويىچە ئورنىنى باشقا نەرسە باسالمايدىغان دورا سانائىتى تەلەپ قىلىدىغان ئىستىمال نىسبەتلىرى بىلەن ئىسپىرت ئارىلاشتۇرۇلغان دورىلارنى ئىستىمال قىلسا بولىدۇ، - دېيىلگەن. "ئىسلام پىقھى ئاكادېمىيىسىنىڭ مەككە مۇكەررەمەدىكى قارارى 341-بەت.

چەكلەنگەن گلىتسېرىن ياكى گىلاتىن ماددىلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان دورىلار توغرىسىدا (97541) - نومۇرلۇق سوئالنىڭ جاۋابىغا قارالسۇن.

تۆتىنچى:

ئەگەر كۆپرەك ئىستىمال قىلسا مەس قىلىدىغان ياكى ئۆزگەرتىلمىگەن چوشقا مېيى ئارىلاشتۇرۇلغان دورا بولسا، ئۇنى ئىستىمال قىلىشمۇ ۋە سېتىشمۇ توغرا بولمايدۇ. دورىخانىدا خىزمەت قىلغۇچىلار بۇنىڭ يىراق تۇرۇشى كېرەك.

سۆزىمىزنىڭ خۇلاسسىسى:

ئەسلىدە دورىلارنىڭ كۆپ قىسمىنىڭ دۇرۇس بولغانلىقى ئۈچۈن دورىخانىدا خىزمەت قىلىش توغرا بولىدۇ. ئىستىمال قىلىش چەكلەنگەن دورىنىڭ بارلىقى مەلۇم بولسا، ئۇنى سېتىش توغرا بولمايدۇ، چەكلەنگەن نەرسىلەرنى سېتىشتىن يىراق تۇرۇش بىلەن دورىخانىدىكى خىزمەتنى داۋاملاشتۇرسا بولىدۇ.

ئاللاھ تائالا ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچىدۇر